

Mida pole Hiinas odavam valmistada?

Kolmanda kvartali ülevaade jõudis Teieni tavapärasest kuu aega hiljem, kuna Kristjan oli hõivatud oma perekonna ajutise kolimisega Shveitsi. Kristjani abikaasa Ann asus tööle Eesti esinduses Genfis ja seetõttu jagab Kristjan mõnda aega enda aega Eesti ja Shveitsi vahel.

Kontaktnumbrid Shveitsis viibides on:

telefon +41 22 733 7651

mobiil +41 76 377 7651

Ago on viimased pool aastat olnud hõivatud **Kawe Riskiportfelli**¹ väljatöötamisega ja lõpuks on meil võimalus seda toodet ka Teile tutvustada. Tegu on III pensionisamba raames pakutava investeerimisportfelliga mille peamiseks müügi mõtteks ei ole mitte ainult vabatahtliku pensionisäästmise maksusoodustus, vaid kogutavate säästude investeerimine. Kuna III samba puhul kehtib reegel, et kuni 15% ulatuses oma maksustatavast tulust sinna investeerides saab selle pealt makstud tulumaksu tagasi, siis on enamasti III samba müügi juttud keerelnud selle ümber. Samas tuleb sellise pikaajalise otsuse puhul loomulikult kaaluda ka seda, mis moel talitatakse tulevase pensioni nimel investeeritud rahaga. Leidsime, et sellist toodet, kus ka see pool oleks meile vastuvõetavalt kaetud, Eestis veel polnud. Kawe Riskiportfelli näol on tegemist investeerimistootelega kuhu me paigutame ka oma isiklikud pensionisäästused.

Võib tekkida küsimus, miks me valisime pensionitoote nimetuseks just hoiatava “riskiportfelli”? Me ei pidanud tõesti oma tootele nime valides silmas selle toote lihtsamat pakkumist laiale publikule, vaid panime rõhu investoritele, kes jagavad olulises osas meie vaateid eelkõige riskide hajutamisele.

Riske tuleb kahtlemata hajutada. Kuid kas nende hajutamiseks on traditsiooniline portfelliteooria alati õige meetod? Traditsiooniliselt eeldatakse, et me saame kasutada aktsiate ajaloolist riskipreemiat ka tulevikus. Miks? Traditsiooniliselt eeldatakse ka seda, et minevikus indeksi suhtes toimunud aktsialiikumiste põhjal võib tulevikus eeldada samasugust käitumist. Kumbki neist eeldustest ei pruugi ilmingimata olla tõesed ja nii kaua, kui pole tõestatud vastupidist, peame meie jätkuvalt oluliseks seda, et mitte ainult tervel portfelligal vaid ka igal eraldiseisval investeringul portfelliga peab olema mõte.

Kui soovite Kawe Riskiportfelliga rohkem teada, helistage palun Ago Laurile:

telefon (0) 6651 702

mobiil (0) 51 79 336

Nüüd pealkirja juurde. Kas olete mõelnud sellele, mida tähendab Hiina kasvav tähtsus maailmas? Seal elab neljandik maailma elanikest, kes toodavad praegu kõigest 4% maailma GDP-st. Kiiresti arenenevate regioonide kõrval eksisteerib maapiirkondades masendav tööpuudus ja suur osa riigisektori ettevõtetest on sisuliselt pankrotis. Sellises ulatuses ettevõtete allavett laskmine ei ole võimalik Hiina pangandusele, mis on seni riiklike ettevõtete krediteerinud. Hiina vastuvõtmine WTO'sse on avanud välispankadele turule juurdepääsu, kuid seni veel piiratud mahus. Konkurentsi kasv panganduses peaks teoreetiliselt mõjuma olukorda halvendavalt ebaefektiivsetele ja viletsa

¹ <http://www.pension.ee/pdf/Kawe%20Riskiportfell.pdf>

laenuportfelliga kohalikele pankadele ja sundima väga suurteks ümberkorraldusteks. Paraku puudub mul piisav fantaasia, mis võimaldaks näha kuidas on võimalik reformida miljoni töötajaga pank, mille suurem osa etevõtetest klientidest ei ole võimelised kunagi laenusid tagastama ja mille eraisikutest kliendid opereerivad nii väikeste mahtudega, et nende pealt pole võimalik esialgu midagi teenida.

Haavatav riiklik pangandus ei tähenda, et Hiina ei oleks üheks paratamatuks tootmiskohaks efektiivsemaks muutumas maailmas nii tootmiskulude kui juba ka kvalifitseeritud tööjõu olemasolu poolest. Näiteks praktiliselt kõik suurematest tehnoloogiaetevõtetest on arendamas oma tootmisbaasi Hiinas ja pidanud kärpima oma tootmisvõimsust traditsioonilistes tootmiskohtades Euroopas ja Ameerikas, avaldades survet tööpuuduse suurenemiseks neis regioonides. Seega jätkub võidujooks ekspordile orienteeritud majanduse kiire tõusu ja vana majanduse vaevade vahel Hiinas. Pole välistatud, et Hiinasse tootmise üleviimise tõttu jätkub teatud valdkondades töökohtade vähendamine Ameerikas ja Euroopas, mõjudes negatiivselt tarbijausaldusele. Kuna eelkõige Ameerika tehnoloogiaetevõtete poolel on tööjõu ja tootmiskohtade vähendamine olnud äärmiselt ulatuslik, siis on tootmisvõimsused kohandumas reaalse nõudlusega ja paljude ettevõtete kasumid on võrreldes eelmise aasta madala baasiga suuremad. Rekordiliselt madalad valitsuse võla intressimäärad ei mõju investoritele kuigi atraktiivselt ja see on soodustanud aktsiainvesteeringute tegemist paari viimase kuu jooksul, kus S&P 500 indeks on kerkinud üle 18% ja NASDAQ rohkem kui 27%.

Tarbijausalduse kukkumine jõulude eel võib mõjutada selle aasta jõuluostusid ja halvendada traditsiooniliselt hea neljanda kvartali müügitulemusi võrreldes eelmise aastaga. Samas võib jõuluostude tegemisel pigem määravaks saada inimeste "autopiloot", mis neile selle enam-vähem regulaarses mahus (hoolimata tavalisest raskemast ohkest!) ette kirjutab. Seega ootame langeva tarbijausalduse suuremat mõju majandusele ja aktsiaturule alles järgmise aasta esimeses pooles, kus USA majandus võib väga tõenäoliselt läbida järjekordse "nõrga koha", kus majanduskasv peatub või on negatiivne.

Endiselt vaikselt buumivas Baltikumis oleme hakanud kohalikesse portfelligesse lisama ka Baltika aktsiaid. Kolmandas kvartalis jäi Baltika 3.8 miljoni krooniga kahjumisse, kuid tulemus pole sugugi nii halb kui esmapilgul paistab. Nimelt kanti kolmanda kvartali jooksul kuludesse 8.3 miljoni krooni ulatuses uute poodide avamise ning Montoni kaubamärgi turuletoomisega seotud kuludid. Ilma nimetatud ühekordse iseloomuga kuludeta oli Baltika kasumlikus agressiivset laienemist arvestades igati hea. Käesoleva aasta üheksa kuuga kasvas ettevõtte käive 19% ning tunduvalt paranes ka müük poepinna ruutmeetri kohta. Pool aastat tagasi olime Baltika agressiivsete laienemisplaanide tõttu äraootaval seisukohal, sest kiire laienemine toob endaga kaasa ka riskide suurenemise, kuid uue kaubamärgi esialgne müügiedu on meie arvates oluliselt suurendanud tõenäosust, et kontseptsioon kujuneb edukaks. Samuti leiame, et hiljuti toimunud Baltika juhtkonna osaluse suurenemine ettevõttes on finantsinvestorite jaoks positiivse mõjuga.